

Litteratur for børn og unge – i tal og medier

Det futuristiske bibliotek på Rentemestervej i København lagde lokaler til dette års statusseminar arrangeret af Selskabet for Børnelitteratur, IBBY Danmark. Syv timer om børne- og ungdomslitteraturen i en foranderlig, digitaliseret verden med oplæg, forfatterbesøg og nordisk børneillustrationskunst.

Elisabeth Gjerulff Nielsen
Kim Leine

Ayoe Quist Henkel
Jens Raahauge
Ulike Nikel

Af SØREN FANØ

lektor, cand.pæd. og master i børnelitteratur

Rubrikken på artiklen refererer til, at deltagerne undervejs på dagen blev præsenteret for en masse titler og overvejelser over bogens materialitet og dens fysiske og taktile beskaffenhed.

Med udgangspunkt i sin afhandling fortalte lektor, Ph.d. Ayoe Quist Henkel om børne- og ungdomslitteraturens æstetiske udvikling i et digitaliseret og medialisert tekstlandskab. Denne digitaliserede virkeligheds betydning for både form og indhold i romaner som Sarah Engells *Valget* og Laura Ringos *Cremasterreflek-*

sen blev belyst. Her integreres mobil, mail, Skype, Messenger, Facebook og de andre sociale medier og spiller en væsentlig rolle for både formen og indholdet. Ayoe Quist Henkel viste i sit oplæg opslag fra den nye spændende app-version af den illustrerede roman *Nord* (Høst & Søn, 2017) som forfatteren Camilla Hübbe og illustratoren Rasmus Meisler udgiver i marts 2018 (Nord Forlag). En af de få nye litterære apps der er på vej.

Det er en overvejelse værd, om papirbogen har det godt, fordi den har svaret igen på den digitale udfordring

med lækkert design og er blevet en oplevelse i sig selv – og fordi den har et spændende og relevant indhold i et ofte godt sprog.

Jens Raahauge gennemgik de indstillede værker til Nordisk Råds Børne- og Ungdomslitteraturpris 2017 med ekskursioner til de tidligere års indstillede værker og fik på en halv time slået tanken om et fælles nordisk børne- og litteratursyn til jorden, drøftet forskelle i kønsopfattelse, Gud i litteraturen, historiesyn og sproget i Norden.

Det er ikke, fordi vi danskere er bedre end de andre nordiske lande, men der går en kønsopfattelsesgrænse

ved Malmø. Dette eksemplificerede Raahauge ved, at figuren Storm i den grafiske roman *Hjertestorm / Storm-hjerte* i Sverige blev anset for at være seksuelt udfarende. Omvendt ville en indfølt roman om to søskendes incestforhold, som svenske Elin Bengtssons *Ormbunkslandet* (Bregnelandet), nok have det svært på det danske marked, ligesom Sankt Nielsen og Madame Karrebæks *Da Gud var dreng* bare ikke går ude på Vestlandet i Norge. Til gengæld vil norske Bjørn Ingvaldsens barske børneroman *Far din* om en dreng, hvis far kommer i fængsel, nok opleves som værende så grum, at den vil få svært ved at finde en dansk udgiver.

Caroline Sehested, Felix Paulsen, Anne-Mette Hermansen

Endelig blev vinderen fra 2017, Ulf Stark og Linda Bondestams forunderligt smukke lyrikbilledbog *Djur som ingen sett utom vi*, præsenteret. Et særdeles smukt nordisk kompromis. Mon den kommer på dansk? Det er der meget, der ikke gør. Sådan er der så meget (u)forståeligt mellem nordiske venner.

Leder af Afdeling Læring ved Helsingør Kommunes Biblioteker Caroline Sehested fortalte om årets mange billedbogsudgivelser. Det har været et godt år for billedbogen både på indholds- såvel som på udtryks-siden. Det er, som om billedbogsæstetikken lige nu kigger tilbage på 1920'erne og 1970'erne. Der eksperimenteres med farverne sort / hvid / rød i illustrationerne. Filosofi med børn dyrkes mere og mere, også med udgangspunkt i billedbogen, og endelig er det

den glade, stærke pige (og den fjollede far), der fylder i flere af værkerne.

Anne-Mette Hermansen, konsulent for de pædagogiske læringscentre, fortalte om årets mange Læse Let bøger, fra de lydrette og lydnære til de sjove og de, der leger med sproget som *Rambo får briller* af Marie Duedal. Så er der de bøger, der handler om (piger og) heste og de, der handler om sport - her lagde Anne-Mette Hermansen især vægt på den inspirerende serie fra Carlsens Læsestart: *Læs med landsholdet* og *Nadia Nadim* - og flere andre landsholdsprofiler af begge køn. Der ligger stadig meget skidt i diverse læsekasser med forskellig farvemærkning. Læse Let området er et særdeles væsentligt område. Godt der er nogen, der gør noget, så nye læsere lokkes ind i bogverdenen - bl.a. ved

Peter Bay-Alexandersen, Kim Leine

genrer og i formidlingen af fortællingen følger tegneserien og den grafiske roman den materielle såvel som den medielle udvikling i litteraturen for børn og unge. Der er ingen tvivl om, at tegneserien også har fat i en anden målgruppe end den rene verbaltekst har.

Kim Leine, Peter Bay Alexandersen og *Skovpigens Skærv* (Gyldendal, 2016) var i fokus i en samtale om samarbejdet mellem forfatter og illustratør styret af Eline Mørch Jensen. En spændende samtale der førte parterne vidt omkring i skabelsesprocessen af det store værk. Det havde dog været oplagt at bede Kim Leine læse op fra bogen og få Peter Bay Alexandersen til at vise nogle af illustrationerne og fortælle om tankerne bag.

Dagen sluttede med, at en veloplagt Elisabeth Gjerulff Nielsen sang og fortalte sig gennem sine børnesange, børnebøger og sin vestjyske opvækst med salmer, ugebldsnoveller og børnebøger. En fornøjelig afslutning på en lang dag, men også en reminder om, at både synet på barnet og litteraturen har ændret sig radikalt op gennem 60'erne, 70'erne, 80'erne og frem til i dag.

Tak for en rigtig god dag, der måske var lidt for lang, da deltagerne begyndte at sive på weekend midt på eftermiddagen. Tak for et godt statusseminar 2017. Vi ses næste år for at diskutere al den spændende litteratur for børn unge, der er på vej ud til læserne i mange medier og voldsomt bevidste om sin egen materialitet.

Se litteraturlister m.m. på:
www.ibby.dk/statusseminar-2018.

at bogen er lækker, med godt indhold, fast indbinding og ikke et hæfte.

I frokostpausen var der fernisering på udstillingen *Into the wind* i Bibliotekets foyer, en aldeles glimrende vandreudstilling med nordiske illustratører, oprindelig startet af organisationen Kulturkind i Berlin og det Nordiske Hus i Reykjavik. Kurator Ulrike Nickel fortalte om og viste rundt i udstillingen.

Ph.d.-studerende Felix Paulsen fra Aarhus Universitet fortalte om tegneserien, der er blevet in igen, dog uden at det vælter ind med danskproducerede tegneserier og graphic novels for børn og unge som Kenneth Bøgh Andersen og Lars Gabels *Skæbnemageren* eller Sabine Lemire og Rasmus Bregnhøjs *Mira*. Felix Paulsen understregede, at det, vi oplever, er, at både i legen med